

V Bruseli 17. novembra 2017
(OR. en)

14511/17

ENV 953
IND 324
PROCIV 103

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ,
v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie

Dátum doručenia: 16. novembra 2017

Komu: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Predmet: Správa Komisie
Správa o uplatňovaní smernice 96/82/ES o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok v členských štátoch počas rokov 2012 - 2014

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2017) 665 final.

Príloha: COM(2017) 665 final

V Bruseli 16. 11. 2017
COM(2017) 665 final

SPRÁVA KOMISIE

Správa o uplatňovaní smernice 96/82/ES o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok v členských štátoch počas rokov 2012 - 2014

Správa Komisie

SPRÁVA O UPLATŇOVANÍ SMERNICE 96/82/ES O KONTROLE NEBEZPEČENSTIEV VEĽKÝCH HAVÁRIÍ S PRÍTOMNOSŤOU NEBEZPEČNÝCH LÁTOK V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH ZA OBDOBIE ROKOV 2012 – 2014

Obsah

1. ÚVOD	2
2. SÚHRN SPRÁV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV	4
2.1. Počet podnikov	4
2.2. Opatrenia riadenia rizík	5
2.2.1. Vypracovanie externých núdzových plánov	6
2.2.2. Preskúšanie a preskúmanie externých núdzových plánov.....	7
2.2.3. Informácie pre verejnosť	8
2.3. Inšpekcie.....	9
3. ŠTATISTICKÉ ÚDAJE O VEĽKÝCH HAVÁRIÁCH Z DATABÁZY EMARS	12
4. ZÁVERY A ĎALŠÍ POSTUP	16

1. ÚVOD

Veľké havárie s prítomnosťou nebezpečných látok predstavujú závažnú hrozbu pre ľudí a pre životné prostredie. Také havárie navyše spôsobujú značné hospodárske straty a narúšajú udržateľný rast. Používanie veľkých množstiev nebezpečných látok je však zároveň nevyhnutné v niektorých priemyselných odvetviach, ktoré sú životne dôležité pre modernú industrializovanú spoločnosť. Aby sa minimalizovali súvisiace riziká, sú potrebné opatrenia na predchádzanie veľkým haváriám a na zabezpečenie primeranej pripravenosti a reakcie v prípadoch, keď k takým haváriám napriek všetkému dôjde.

Smernica Rady 96/82/ES¹ o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (ďalej len „smernica Seveso II“) vytvára príslušný rámec pre

¹ Smernica 96/82/ES (Ú. v. ES L 10, 14.1.1997, s. 13), zmenená smernicou 2003/105/ES (Ú. v. EÚ L 345, 31.12.2003, s. 97).

opatrenia riadenia rizík na predchádzanie veľkým haváriám a na obmedzenie ich dôsledkov. Smernicu Seveso II medzitým nahradila smernica 2012/18/EÚ² (ďalej len „smernica Seveso III“), ktorú členské štáty museli transponovať do 31. mája 2015.

Podľa článku 19 ods. 4 smernice Seveso II členské štáty poskytujú Komisii správu o vykonávaní smernice Seveso II za každé tri roky. Komisia uverejňuje závery týchto informácií každé tri roky. Táto správa obsahuje predovšetkým závery za obdobie rokov 2012 – 2014. Nahradenie smernice Seveso II smernicou Seveso III navyše tiež poskytuje príležitosť zhodnotiť nielen posledné vykazované obdobie, ale tiež posúdiť celkový pokrok dosiahnutý počas obdobia platnosti smernice Seveso II.

V kapitole 2 tejto správy sú zhrnuté informácie, ktoré poskytli členské štáty prostredníctvom dotazníka³ a ktoré sa zameriavajú na už skôr zistené problémové oblasti. Cieľom tohto súhrnu je zhodnotiť úroveň vykonávania a zistiť prípadné nedostatky, ktoré treba riešiť. V kapitole 3 sú tieto informácie doplnené údajmi o haváriách, ktoré vyplývajú z analýzy databázy eMARS⁴ prevádzkovej Úradom pre nebezpečenstvá závažných havárií Spoločného výskumného centra Európskej komisie, na základe informácií poskytnutých členskými štátmi. Závery a ďalší postup sú uvedené v kapitole 4.

Podobne ako pri predchádzajúcich hodnoteniach Komisia zverila analýzu správ poskytovaných členskými štátmi, ako aj ďalších relevantných údajov externému poskytovateľovi služieb. Štúdia, ktorú vypracoval poskytovateľ, je k dispozícii na webovej stránke EU Bookshop⁵ a obsahuje podrobnú analýzu poskytnutých informácií vrátane analýzy za každý členský štát a ďalších dostupných informácií.

Všetky príspevky od 28 členských štátov a dobrovoľný príspevok od Nórska, ako aj dotazník, predchádzajúce správy za obdobia rokov 2000 – 2002⁶, 2003 – 2005⁷, 2006 – 2008⁸ a 2009 – 2011⁹ sú k dispozícii online na webovej stránke centra komunikácie a informačných zdrojov pre verejnú správu, podnikateľov a občanov (CIRCABC)¹⁰.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1 – 37).

³ Dokument K(2011) 4598 v konečnom znení, vykonávacie rozhodnutie Komisie z 30. 6. 2011.

⁴ Systém na ohlasovanie závažných havárií (<https://emars.jrc.ec.europa.eu>).

⁵ <http://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/26c9aa63-523e-11e7-a5ca-01aa75ed71a1>

⁶ Dokument K(2004) 3335.

⁷ Dokument K(2007) 3842K(2007) 3842.

⁸ Dokument K(2010) 5422 v konečnom znení.

⁹ Dokument C(2013) 4035 final.

¹⁰ <https://circabc.europa.eu/w/browse/4cc9ca17-0920-4d8a-8796-6ffa170612b7>

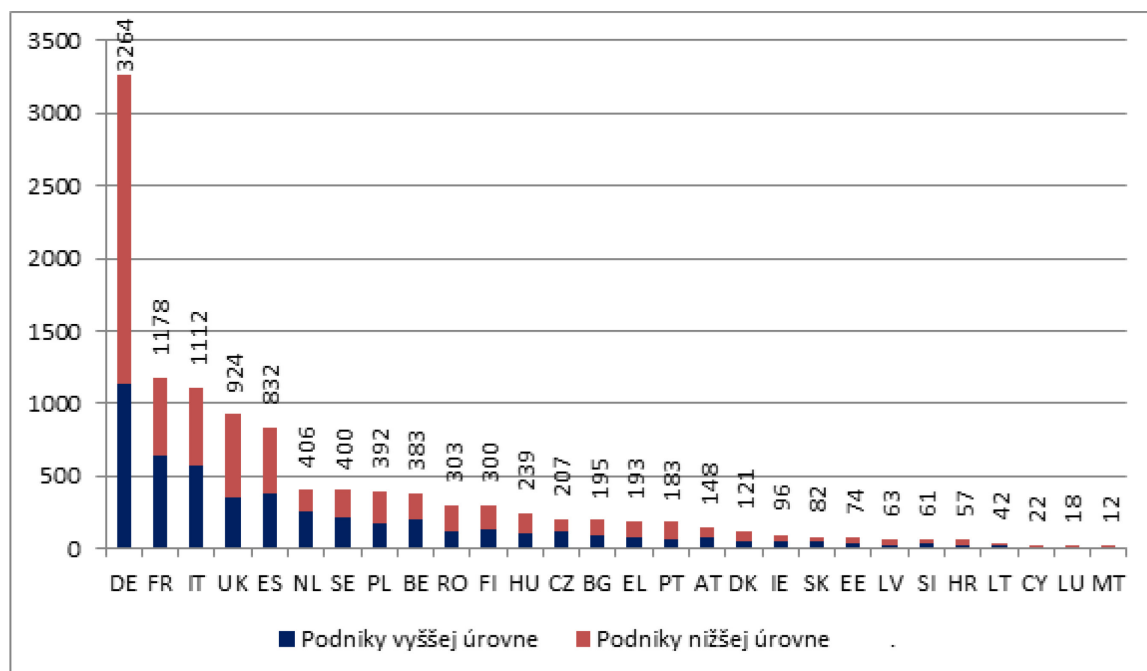
2. SÚHRN SPRÁV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Všetkých 28 členských štátov predložilo Európskej komisii svoje trojročné správy.

2.1. Počet podnikov¹¹

Členské štáty nahlásili spolu 11 297 podnikov, na ktoré sa vzťahuje smernica Seveso II. To predstavuje čisté zvýšenie počtu o 983 podnikov v porovnaní s rokom 2011 (10 314 podnikov), z čoho väčšinu tvoria podniky nižšej úrovne (756) a zostávajúce sú podniky vyššej úrovne (227). Hoci nárast počtu nahlásili takmer všetky členské štáty, najvýraznejší podiel sa pripisuje Nemecku (+ 859 podnikov). Dostupné údaje neumožňujú určiť, prečo k nárastu došlo (dôvodmi by mohli byť napríklad hospodársky rozmach, lepšie vykonávanie smernice alebo prísnejšia klasifikácia nebezpečných látok).

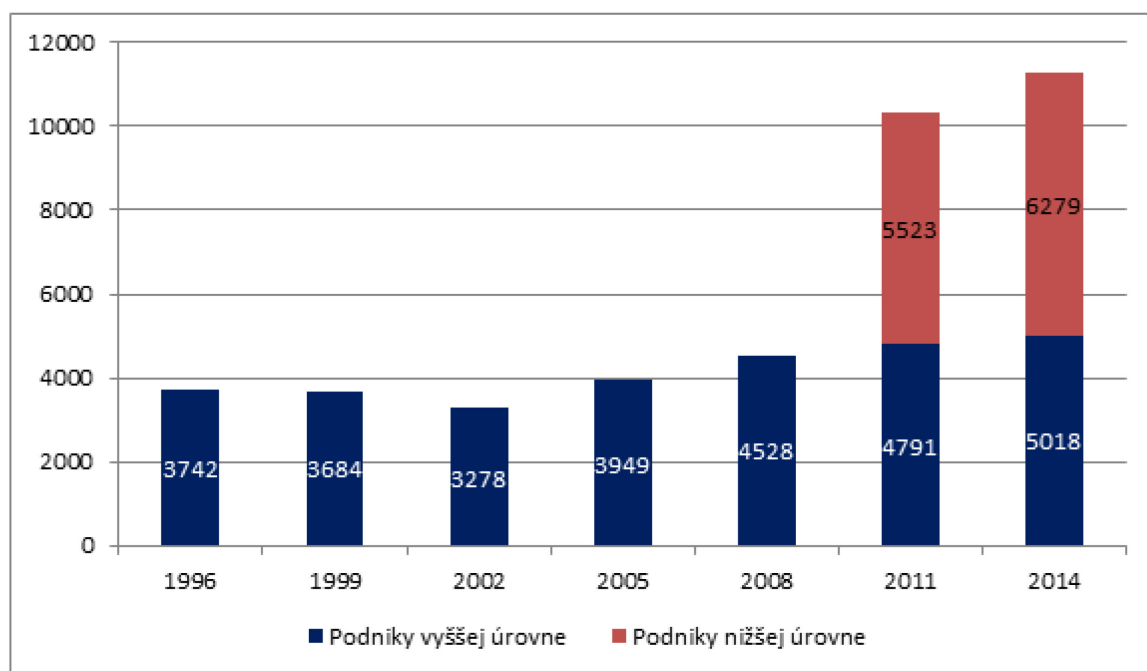
Graf 1: Počet podnikov Seveso v roku 2014

Ako ukazuje Graf 2, je možné pozorovať pomalý, ale stály nárast počtu podnikov, na ktoré sa vzťahuje smernica. To treba dať do súvislosti s tromi kolami rozšírenia počas tohto obdobia (roky 2004, 2007 a 2013), so sústavným prehlbovaním znalostí o nebezpečných látkach a zlepšovaním vykonávania smernice. Údaje o podnikoch nižšej úrovne sa nahlasovali až od vykazovaného obdobia rokov 2009 – 2011.

¹¹ Na základe správ členských štátov.

Graf 2: Vývoj počtu nahlásených podnikov¹²

Spomedzi 48 činností použitých na kategorizáciu podnikov Seveso sa štyri činnosti týkajú takmer 40 % podnikov:

1. všeobecná chemická výroba (763 podnikov = 12,3 %),
2. skladovanie paliva (650 podnikov = 10,5 %),
3. veľkoobchodné a maloobchodné skladovanie a distribúcia (553 podnikov = 8,9 %),
4. výroba, plnenie a veľkokapacitná distribúcia LPG (465 podnikov = 7,5 %).

2.2. Opatrenia riadenia rizík

Základné piliere prevencie veľkých havárií a pripravenosti na ne sú: vypracovanie bezpečnostných správ (ktoré zahŕňajú hodnotenie rizika), núdzových plánov pre podniky vyššej úrovne, ako aj opatrenia týkajúce sa informovania verejnosti a inšpekcií.

Predchádzajúce hodnotenia uplatňovania smernice Seveso II neukázali žiadne systematické nedostatky prevádzkovateľov pri vypracovávaní bezpečnostných správ a interných núdzových plánov. Preto táto otázka počas vykazovaného obdobia rokov 2011 – 2014 už nebola súčasťou dotazníka.

V smernici Seveso II sa zavádzajú viaceré povinnosti príslušných orgánov, z ktorých najdôležitejšie sú: preskúmať bezpečnostné správy a oznamovať závery

¹² Údaje z rokov 1996 a 1999 nie sú úplne porovnateľné vzhľadom na líšiaci sa vymedzenie podnikov a zariadení. Viaceré zariadenia v tom istom podniku boli nahlásované osobitne, čo vysvetľuje zdanlivý pokles v roku 2002.

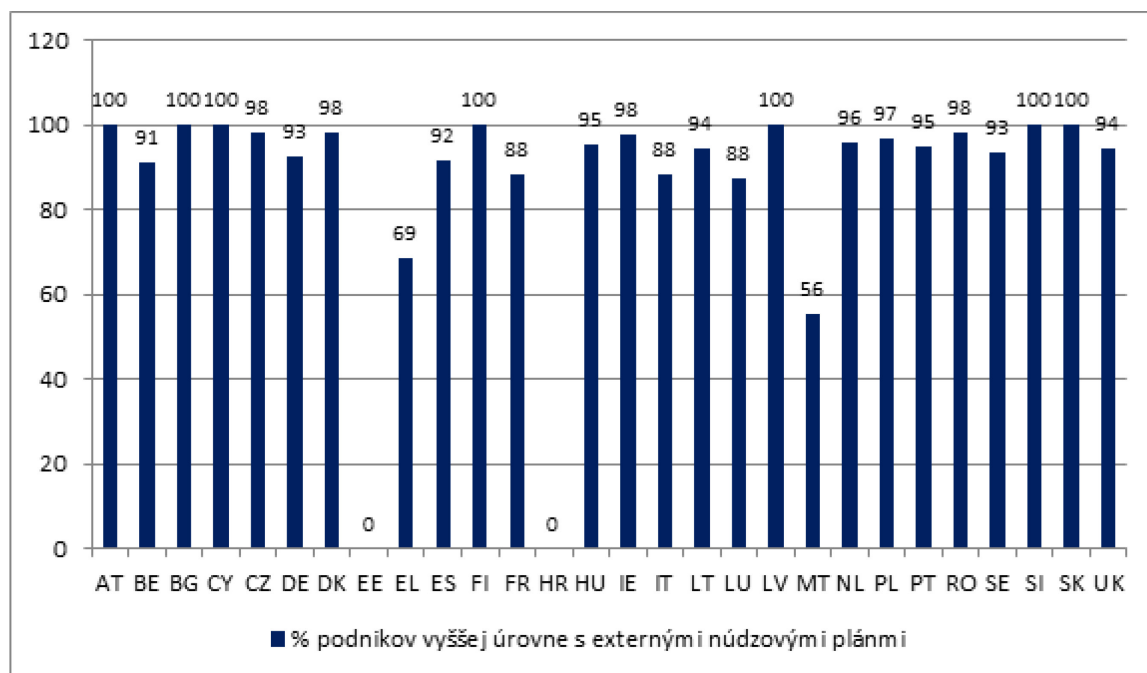
prevádzkovateľovi, navrhovať externé núdzové plány, zabezpečovať informovanosť verejnosti, ktorá by mohla byť ohrozená, o bezpečnostných opatreniach, vykonávať inšpekcie, identifikovať skupiny podnikov s možnou reťazovou reakciou a zohľadňovať riziko veľkých havárií v územných plánoch.

2.2.1. Vypracovanie externých núdzových plánov

Externé núdzové plány majú orgány vypracovávať pre podniky vyššej úrovne. Tieto plány sú dôležité, keďže umožňujú rýchlu a koordinovanú reakciu na veľké havárie a zohrávajú podstatnú úlohu pri minimalizovaní ich účinkov.

Väčšina členských štátov dosiahla počas uplynulých vykazovaných období výrazný pokrok pri zabezpečovaní navrhovania externých núdzových plánov, ale v porovnaní s posledným vykazovaným obdobím sa v priemere nedosiahol žiadny ďalší pokrok. Do konca vykazovaného obdobia nemalo vypracované externé núdzové plány 407¹³ podnikov vyššej úrovne, čo predstavuje 8 % celkového počtu podnikov vyššej úrovne na úrovni EÚ (v roku 2010: 7 %).

Graf 3: Podniky vyššej úrovne s externými núdzovými plánmi

Absencia externého núdzového plánu môže byť opodstatnená – napríklad v prípadoch nových podnikov, alebo ak došlo tesne pred koncom vykazovaného obdobia k výrazným zmenám. Viaceré členské štáty však nahlásili mimoriadne vysoký podiel podnikov (t. j. nad priemerom 8 %) bez externých núdzových plánov.

V prípadoch nízkeho počtu externých núdzových plánov sa dôvody výrazne líšili. Jeden členský štát uviedol, že 6 jeho regionálnych orgánov neprijalo externé núdzové plány. Neuvedol však, koľkých z jeho 25 podnikov sa to týkalo, takže to nebolo možné vyčíslit'. Ďalší členský štát uviedol, že pre celú krajinu bol vypracovaný jediný externý

¹³ Tieto údaje nezahŕňajú 187 podnikov, v prípade ktorých príslušné orgány rozhodli, že podľa článku 11 ods. 6 smernice Seveso II sa pre ne externý núdzový plán nevyžaduje.

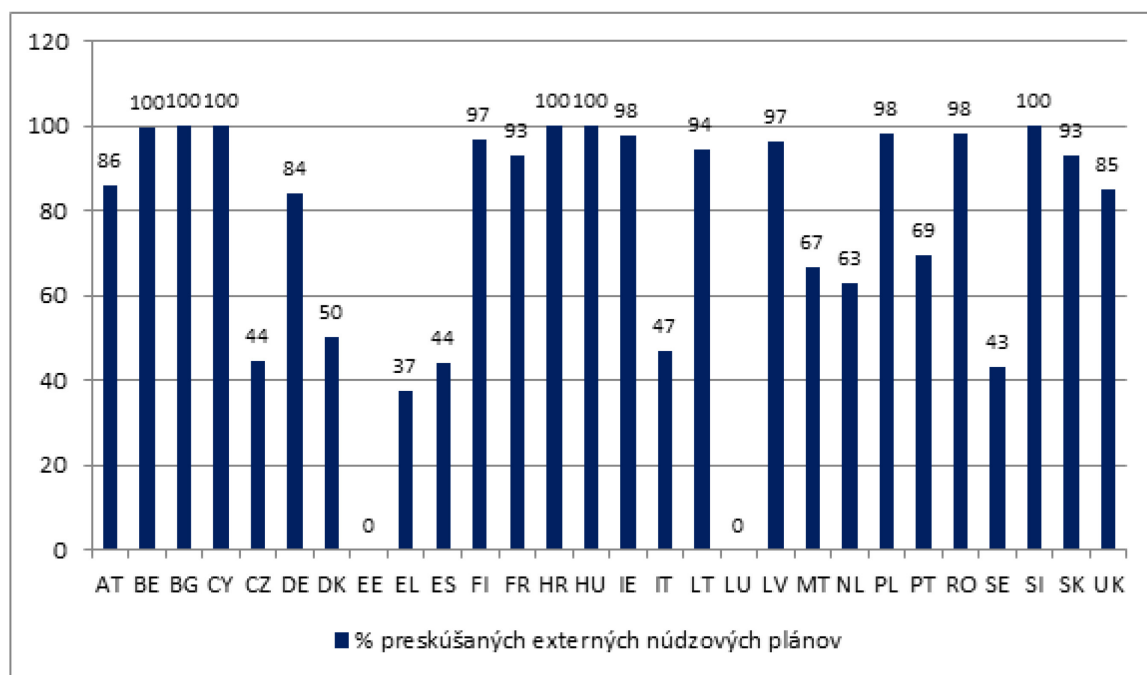
núdzový plán, nie však pre konkrétny podnik, a z poskytnutých informácií nebolo zrejmé, ako bol tento plán preskúšaný. Počas ďalšieho prešetrovania Komisie tento členský štát informoval, že situácia sa medzitým zmenila a po roku 2014 boli vypracované a preskúšané individuálne externé núdzové plány.

2.2.2. Preskúšanie a preskúmanie externých núdzových plánov

Externé núdzové plány sa musia skúmať a skúšať v najviac trojročných intervaloch. Zastaraný alebo nepreskúšaný externý núdzový plán sa môže stať v prípade núdze osudným.

Väčšina členských štátov vo všeobecnosti dosiahla počas uplynulých vykazovaných období určitý pokrok pri zabezpečovaní preskúšavania externých núdzových plánov, ale napriek veľkým výkyvom sa v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím v priemere nedosiahol žiadny významný pokrok. Vo vykazovanom období rokov 2006 – 2008 bolo preskúmaných a preskúšaných 60 % plánov pre podniky vyššej úrovne. V období rokov 2009 – 2011 sa tento podiel zvýšil na 73 % a do konca roka 2014 dosiahol hodnotu 75 %. Javí sa teda, že členské štáty zvyšujú svoju efektívnosť pri preskúšaní externých núdzových plánov, ale stále sú vzdialené od dosiahnutia cieľovej hodnoty 100 %.

Graf 4: Externé núdzové plány preskúšané v rokoch 2012 – 2014¹⁴

Viacere členské štáty nahlásili mimoriadne vysoký podiel externých núdzových plánov, ktoré neboli preskúšané, zatiaľ čo iné členské štáty dokázali preskúšať väčšinu externých núdzových plánov alebo prinajmenšom výrazne zvýšiť ich počet a niektoré členské štáty dosiahli len malý pokrok.

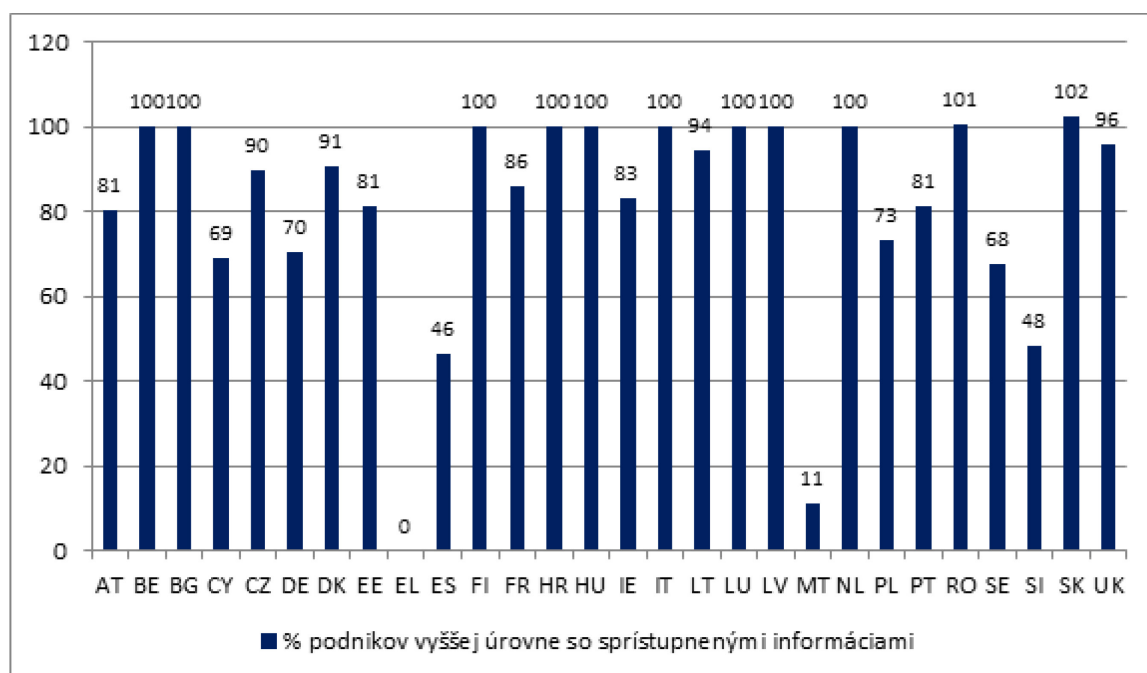
¹⁴ Tieto údaje nezahŕňajú 187 podnikov, v prípade ktorých príslušné orgány rozhodli, že podľa článku 11 ods. 6 smernice Seveso II sa pre ne externý núdzový plán nevyžaduje.

Uvádzané dôvody nepreskúšania externých núdzových plánov môžu byť podložené, výrazne sa však líšili. Jeden členský štát nahlásil, že externé núdzové plány nebolo možné preskúšať, pretože väčšinu núdzových služieb zabezpečujú dobrovoľníci a to sťažuje organizáciu preskúšania. Iný členský štát uviedol, že pre celú krajinu má vypracovaný jediný externý núdzový plán, nie však pre konkrétny podnik, ale z poskytnutých informácií nebolo zrejmé, ako bol tento plán preskúšaný. Viaceré členské štáty neposkytli ďalšie odôvodnenie, zatiaľ čo iné informovali, že situáciu prešetrujú. Niektoré členské štáty napokon informovali, že podniky boli nové alebo sa iba nedávno zmenila ich klasifikácia, alebo že došlo k aktualizácii plánov, a tak preskúšanie nebolo v rámci vykazovaného obdobia uskutočniteľné.

2.2.3. Informácie pre verejnosť

Informácie o bezpečnostných opatreniach a o tom, ako sa treba v prípade havárie správať, sa musia osobám, ktoré by mohli byť veľkou haváriou ohrozené, poskytovať pravidelne bez toho, aby si ich tieto osoby museli vyžiadať. V smernici nie je stanovené, kto je za poskytovanie informácií zodpovedný a ako sa majú informácie poskytovať. Tieto informácie sa musia verejnosti opakovať aspoň každých päť rokov, čo je o dva roky viac než dĺžka vykazovaného obdobia. Neposkytnutie takých informácií počas vykazovaného obdobia preto neznamená automaticky, že uvedené požiadavky neboli splnené.

Graf 5: Sprístupnené informácie za podniky vyššej úrovne v rokoch 2012 – 2014¹⁵.

V priemere 81 % podnikov vyššej úrovne sprístupnilo informácie a desať členských štátov nahlásilo, že počas vykazovaného obdobia boli sprístupnené informácie za všetky podniky vyššej úrovne. V porovnaní s hodnotou 87 % za predchádzajúce vykazované obdobie ide o pokles, ale ako už bolo uvedené, neznamená to, že neboli splnené príslušné požiadavky.

¹⁵ Niektoré hodnoty sú vyššie než 100 % v dôsledku zmien v počte podnikov počas vykazovaného obdobia.

Väčšina členských štátov nahlásila, že tieto informácie sa poskytujú vo forme letákov a navyše sa používajú aj iné komunikačné prostriedky (napríklad webové stránky alebo verejné zhromaždenia). Päť členských štátov nahlásilo, že informácie sú dostupné iba online, a teda sa nemusia dostať ku všetkým osobám, ktoré by mohli byť ohrozené. Aj keď niektoré z týchto členských štátov sprístupňujú dané informácie na požiadanie u príslušných orgánov alebo v priestoroch prevádzkovateľov, nezdá sa, že by to bolo v súlade s požiadavkou na poskytovanie informácií bez potreby žiadať o ne. Za zmienku tiež stojí, že čoraz viac členských štátov by v prípade havárie využilo mobilné komunikačné technológie – napríklad varovné aplikácie, SMS alebo sociálne médiá – s cieľom poslať výstrahu každému človeku v postihnutej oblasti a komunikovať bezpečnostné pokyny.

Uvádzané dôvody neposkytovania informácií sa výrazne líšili. Išlo napríklad o nedostatok dostupných informácií, informácie boli poskytnuté pred terajším vykazovaným obdobím a odvtedy nebola potrebná aktualizácia, niektoré podniky boli nové alebo sa stali podnikmi vyššej úrovne až ku koncu vykazovaného obdobia a informácie sa iba pripravujú. Niektoré členské štáty informovali, že v niektorých ich podnikoch nehrozí žiadne riziko mimo podniku. Viaceré členské štáty uviedli, že si situáciu uvedomili v kontexte podávania správ a budú ju ďalej prešetrovať.

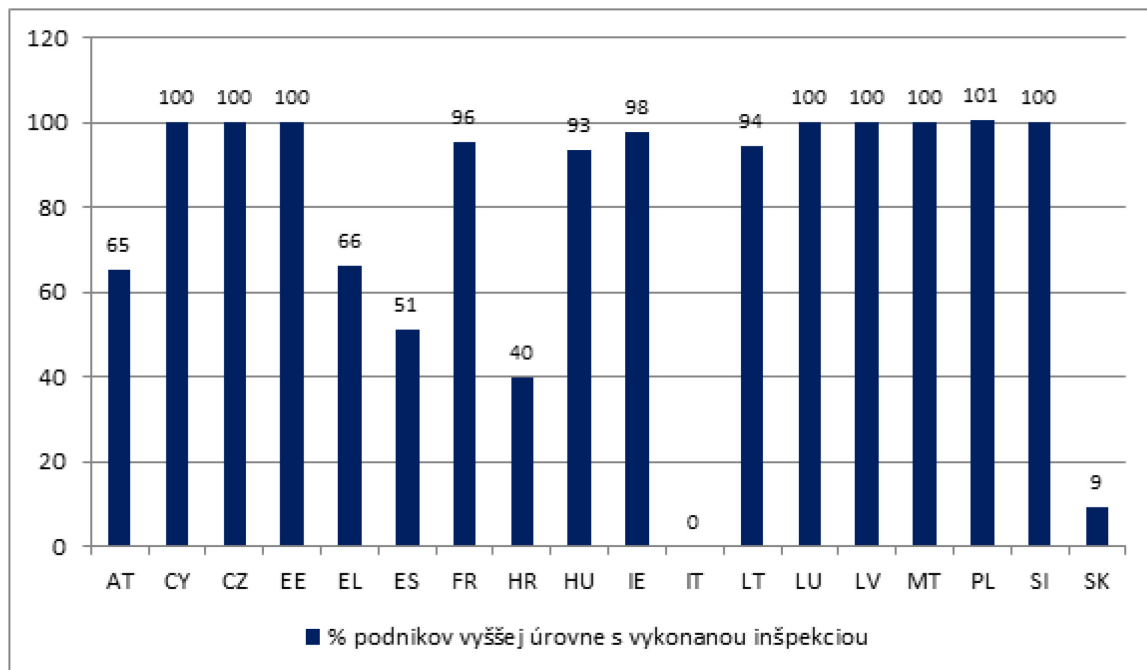
2.3. Inšpekcie

V smernici Seveso II sa od členských štátov požaduje, aby zaviedli systém inšpekcie a program inšpekcií pre všetky podniky. V podnikoch vyššej úrovne sa má inšpekcia vykonávať každých dvanásť mesiacov, pokiaľ nie je zavedený program systematického posudzovania nebezpečenstiev. Desať členských štátov nahlásilo, že taký systém sa uplatňuje.

Graf 6 znázorňuje situáciu členských štátov bez systematického posudzovania nebezpečenstiev¹⁶, t. j. keď sa v podnikoch vyššej úrovne musí inšpekcia vykonávať každý rok. Zatiaľ čo 12 z 18 dotknutých členských štátov dosiahlo alebo takmer dosiahlo cieľ, v niektorých členských štátoch existujú značné nedostatky. Vysvetliť sa to dá rozpočtovými alebo organizačnými obmedzeniami, nedostatkom relevantných informácií od regionálnych príslušných orgánov, uplatňovaním zmiešaného systému, v rámci ktorého sa v podnikoch v zásade vykonávajú každoročné inšpekcie (a teda ich zahŕňa Graf 6), ale orgány môžu znížiť frekvenciu na raz za 18 mesiacov.

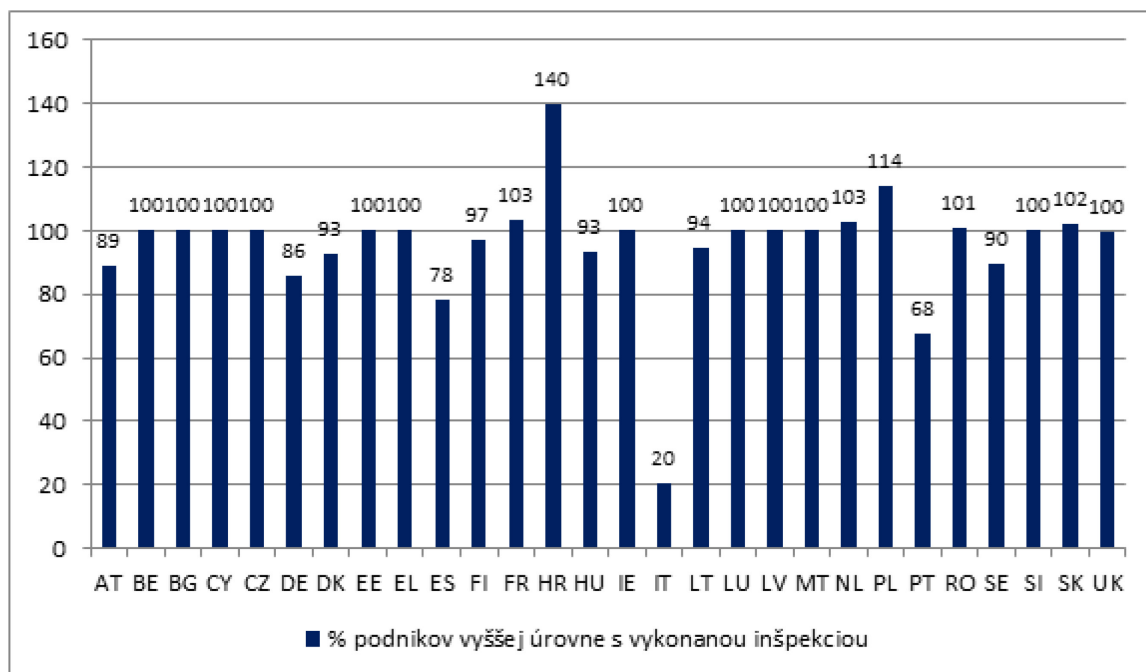
¹⁶ Niektoré členské štáty nahlásili zmiešané systémy závisiace napríklad od regionálneho prístupu. Na účely tejto správy sa uvedené členské štáty považujú za štáty uplatňujúce systematické posudzovanie nebezpečenstiev.

Graf 6: Každoročná inšpekcia podnikov vyššej úrovne v rokoch 2012 – 2014 v členských štátoch bez systematického posudzovania nebezpečenstiev¹⁵

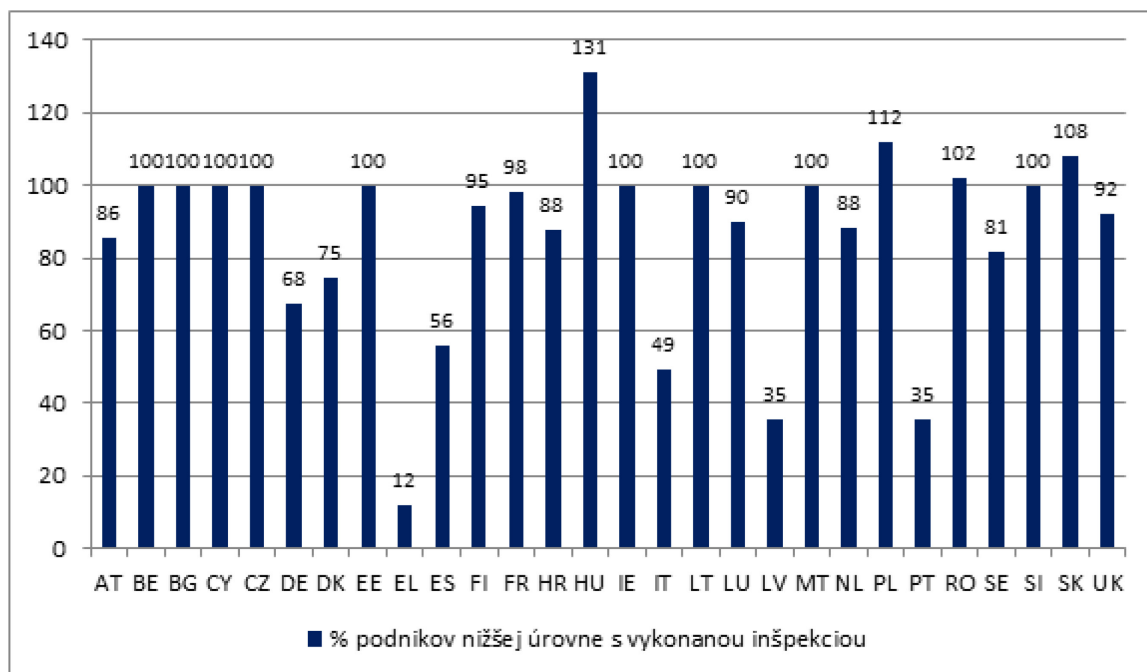
Ako ukazuje Graf 7, celkovo v 86 % podnikov vyššej úrovne bola počas vykazovaného obdobia vykonaná aspoň jedna inšpekcia. Zatiaľ čo Graf 6: Každoročná inšpekcia podnikov vyššej úrovne v rokoch 2012 – 2014 v členských štátoch bez systematického posudzovania nebezpečenstiev¹⁵ Graf 6 ukazuje, že niektoré členské štáty majú zrejme problémy s plnením svojho ročného cieľa, Graf 7, ktorý zahŕňa členské štáty uplatňujúce systematické posudzovanie, naznačuje, že vo väčšine členských štátov sa inšpekcia podnikov vyššej úrovne vykonáva prinajmenšom v pravidelných intervaloch. Predstavuje to navyše zlepšenie v porovnaní s predchádzajúcimi vykazovanými obdobiami (roky 2006 – 2008: 66 %, roky 2009 – 2011: 65 %).

Graf 7: Podniky vyššej úrovne, v ktorých bola počas rokov 2012 – 2014 vykonaná najmenej jedna inšpekcia¹⁵

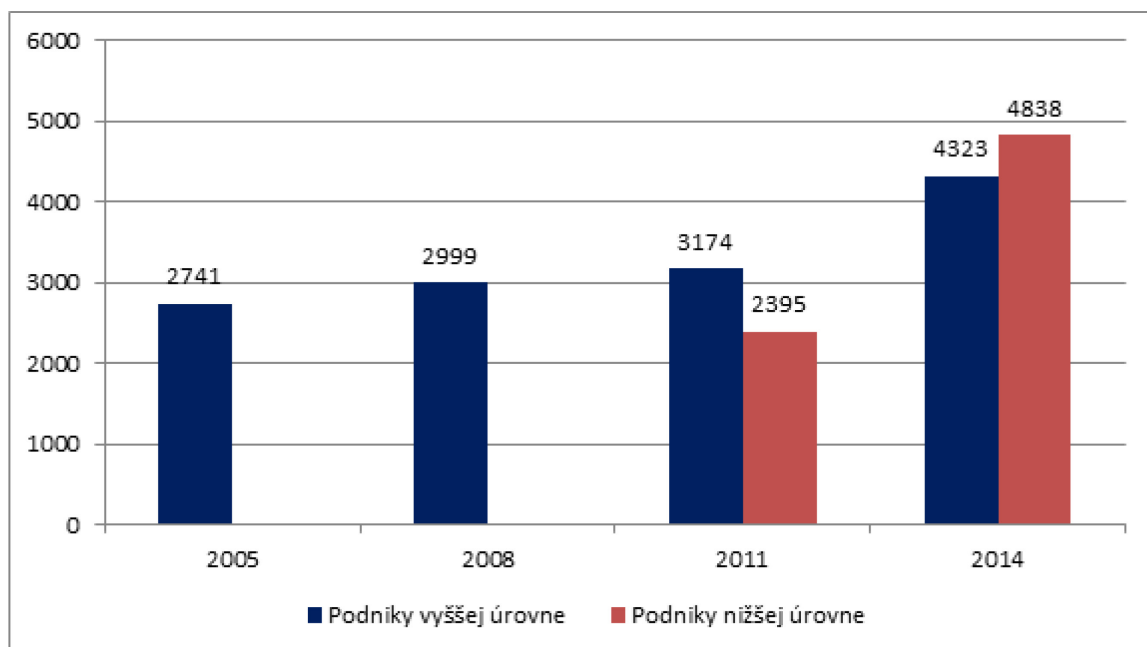
Pokiaľ ide o inšpekcie v podnikoch nižšej úrovne, v smernici Seveso II nie je stanovená žiadna požiadavka na frekvenciu. Všetky členské štáty nahlásili, že počas vykazovaného obdobia vykonávali aj inšpekcie podnikov nižšej úrovne. Pri podiele 77 % je však celkový počet inšpekcií nižší než v prípade podnikov vyššej úrovne. Členské štáty neuviedli dôvody nízkeho počtu inšpekcií v podnikoch nižšej úrovne, ale dá sa predpokladať, že sú podobné ako v prípade podnikov vyššej úrovne. Pozitívnou stránkou je výrazné zlepšenie v porovnaní s podielom 42 % za predchádzajúce vykazované obdobie rokov 2009 – 2011.

Graf 8: Podniky nižšej úrovne, v ktorých bola počas rokov 2012 – 2014 vykonaná najmenej jedna inšpekcia¹⁵

Aj keď sa v porovnaní s predchádzajúcimi vykazovanými obdobiami dosiahol významný pokrok a počet inšpekcí stúpa (Graf 9), situácia s inšpekciami vo viacerých členských štátoch stále nie je plne uspokojivá. Dá sa však predpokladať, že pozorovaná úroveň plnenia požiadaviek, ktoré sú stanovené v smernici Seveso II, zo strany podnikov je čiastočne výsledkom prísneho režimu inšpekcii nariadeného v smernici.

Graf 9: Vývoj počtu nahlásených inšpekcii

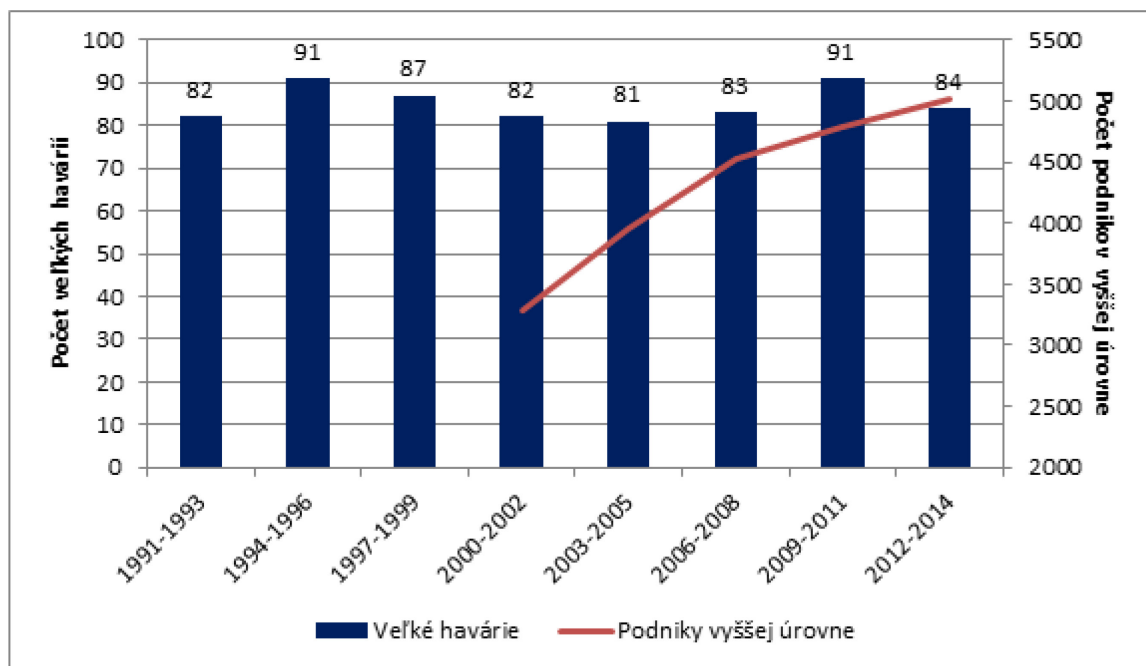
S cieľom ďalej zlepšiť situáciu boli v smernici Seveso III zavedené prehľadnejšie požiadavky na inšpekcie, ktoré stanovujú okrem iného časový rámec aj pre podniky nižšej úrovne (najmenej každé tri roky), vyjasňujú ustanovenia o plánoch inšpekcii

a o systematickom posudzovaní, ako aj povinnosť mimoriadnych kontrol, napríklad po závažných sťažnostiach alebo prípadoch bezprostrednej hrozby havárie¹⁷.

3. ŠTATISTICKÉ ÚDAJE O VEĽKÝCH HAVÁRIÁCH Z DATABÁZY EMARS

Počet veľkých havárií je jedným z kľúčových ukazovateľov pri hodnotení plnenia smernice Seveso II a jej cieľa predchádzať veľkým haváriám. Tento údaj sám osebe nie je významný, keďže treba vziať do úvahy, že hodnotenie ovplyvňujú ďalšie faktory, ako napríklad rastúci počet podnikov alebo dôsledky havárií (zdravotné, environmentálne, hospodárske). Najmä pokiaľ ide o uvedené dôsledky, k dispozícii je málo údajov, čo obmedzuje možnosti hodnotenia situácie. Pomerne nízky počet porovnateľných havárií s podobnými príčinami a dôsledkami napokon neumožňuje dospieť k fundovaným záverom.

Graf 10: Počet veľkých havárií za obdobie rokov 2000 – 2014, ktoré spĺňajú aspoň jedno kritérium z prílohy VI¹⁸

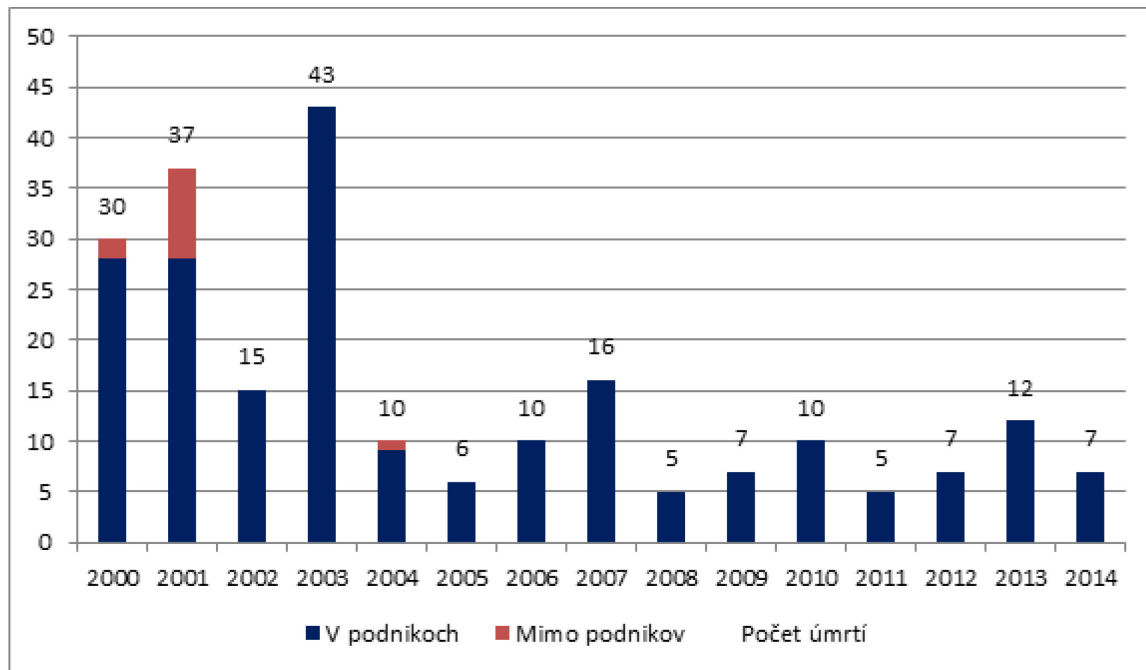
V rokoch 2000 až 2014 bolo do databázy eMARS nahlásených celkovo 490 havárií. Z toho 421 bolo veľkých havárií, ktoré spĺňajú aspoň jedno kritérium z prílohy VI¹⁹

¹⁷ Prípady bezprostrednej hrozby havárie sú napríklad závažné incidenty relevantné z hľadiska bezpečnosti, ktoré napokon nevedli k havárii, keďže sa situáciu nakoniec podarilo dostať pod kontrolu.

¹⁸ V tomto grafe sú uvedené iba údaje o podnikoch vyššej úrovne, pretože hodnota za podniky nižšej úrovne je k dispozícii až od vykazovaného obdobia rokov 2009 – 2011, ako už bolo v tejto správe vysvetlené. Dá sa však predpokladať, že zahrnutie podnikov nižšej úrovne by v skutočnosti nezmenilo celkový obraz, keďže nárast počtu podnikov nižšej úrovne a podnikov vyššej úrovne počas uplynulých rokov je do značnej miery podobný. Štatisticky spoľahlivé údaje o haváriách spred roka 1991 nie sú k dispozícii.

k smernici Seveso II. To znamená, že v priemere došlo k 30 veľkým haváriám za rok. Približne 70 % veľkých havárií vzniklo v podnikoch vyššej úrovne. Ako ukazuje Graf 10, celkový počet veľkých havárií zostáva pomerne stabilný napriek rastúcemu počtu podnikov, na ktoré sa vzťahuje smernica Seveso II. Okrem toho Graf 11 ukazuje, že počet úmrtí od roku 2000 klesol, čo by mohlo naznačovať, že dôsledky havárií sa zmierňujú. Osobitne povzbudzujúca je skutočnosť, že po roku 2004 nebolo nahlásené žiadne úmrtie mimo podniku.

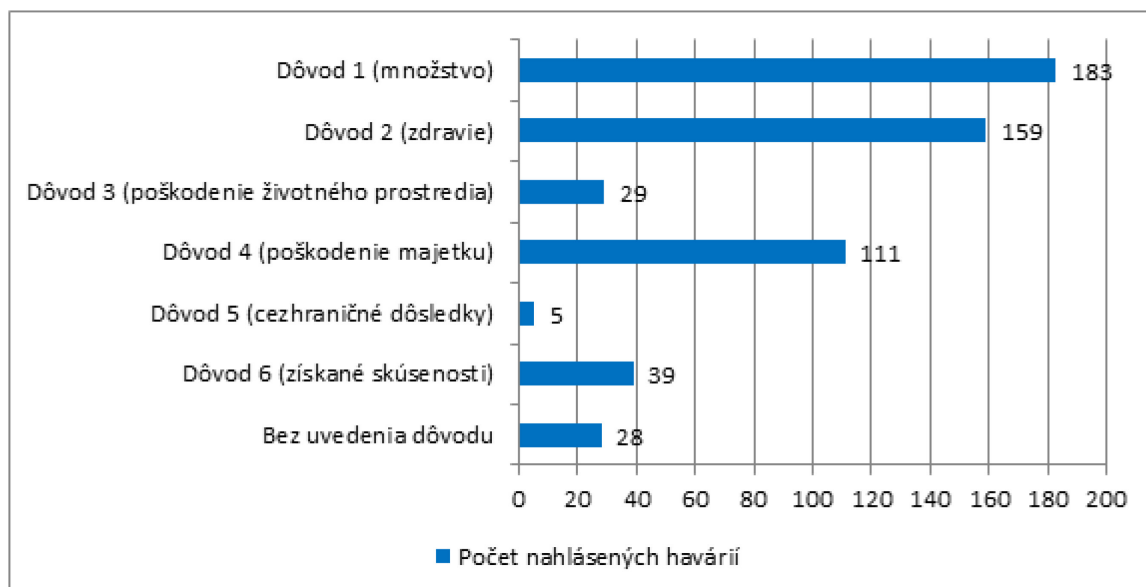
Graf 11: Počet úmrtí v podnikoch a mimo podnikov v rokoch 2000 – 2014

Dôvody nahlásovania veľkých havárií sa v priebehu rokov veľmi nezmenili. Medzi nebezpečnými javmi, ktoré sa uvádzajú pri nahlásených haváriách, je zrejme najčastejším únik toxických látok. To zodpovedá skutočnosti, že pri väčšine havárií sú prítomné toxické a/alebo horľavé látky. Ak sa zoberie do úvahy počet podnikov, zhromaždené údaje ukazujú, že najväčšia pravdepodobnosť vzniku veľkých havárií je v odvetví petrochémie a spracovania ropy.

¹⁹ Pre jednoduchosť sa na účely tejto kapitoly pojem „veľká havária“ vzťahuje na 421 havárií, ktoré podľa hlásení spĺňajú aspoň jedno kritérium z prílohy VI. V prípade ostatných nahlásených havárií nie je možné jednoducho určiť, či predstavujú veľké havárie alebo iné druhy havárií, ktoré boli nahlásené dobrovoľne, napríklad na účely získavania skúseností.

Graf 12: Dôvody nahlasovania veľkých havárií do databázy eMARS v období rokov 2000 – 2014^{20, 21}

Databáza eMARS obsahuje obmedzené informácie o sociálno-ekonomických dôsledkoch (napr. strata majetku, poškodenie životného prostredia, strata pracovných miest, strata dobrého mena, dlhodobý vplyv na okolie). Iba 124 zo 490 hlásení o haváriách do istej miery obsahuje tieto údaje. Spravidla sa to obmedzuje na bezprostredné dôsledky (napr. poistné škody) a neberú sa do úvahy širšie alebo dlhodobé dôsledky (napr. strata pracovných miest, poškodenie životného prostredia). Podrobnejšie informácie o sociálno-ekonomických dôsledkoch sú verejne dostupné iba pre malý počet mimoriadne veľkých havárií. Úrad Spojeného kráľovstva pre ochranu zdravia a bezpečnosť (Health and Safety Executive) vypracoval metodiku modelovania ekonomických dôsledkov pre niektoré dosahy veľkej havárie²². Aj keď tento prístup nezahŕňa niektoré dôležité dôsledky (vrátane poškodenia životného prostredia), jeho uplatnenie na Európsku úniu naznačuje dôsledky rádovo v hodnote niekoľkých miliárd EUR ročne. Hlbšie poznatky o sociálno-ekonomických dôsledkoch by boli užitočné pre lepšie pochopenie vplyvu a prínosov legislatívneho rámca, vyžadovalo by si to však značné úsilie o systematickejšie zhromažďovanie takýchto informácií.

²⁰ Suma dôvodov je vyššia než celkový počet nahlásených havárií, pretože pri každej havárii môžu byť viaceré dôvody.

²¹ Kritériá stanovené pre jednotlivé dôvody sa dajú zhrnúť takto:

- Dôvod 1: Prítomné látky: viac ako 5 % množstva stanoveného v stĺpci 3 prílohy I.
- Dôvod 2: Zranenia osôb: ≥ 1 úmrtie, ≥ 6 zranení s hospitalizáciou atď.
- Dôvod 3: Bezprostredné poškodenie životného prostredia (podľa prílohy VI).
- Dôvod 4: Poškodenie majetku: v podniku > 2 milióny EUR, mimo podniku $> 0,5$ milióna EUR.
- Dôvod 5: Poškodenie v cezhraničnom meradle: havárie s cezhraničnými dôsledkami.
- Dôvod 6: Dôležitosť z hľadiska získaných skúseností.

²² <http://www.hse.gov.uk/research/rrhtm/rr1055.htm>

4. ZÁVERY A ĎALŠÍ POSTUP

Smernica Seveso II prispela k dosiahnutiu nízkej frekvencie veľkých havárií s ohľadom na veľmi vysokú mieru industrializácie v Európskej únii. Všeobecne sa považuje za referenčný štandard politiky v oblasti priemyselných havárií a v mnohých krajinách sveta slúži ako legislatívny vzor.

Uvedená analýza potvrdzuje, že smernica Seveso II funguje dobre. Praktické vykonávanie a presadzovanie smernice Seveso II sa vo väčšine oblastí ďalej zlepšilo, a predovšetkým prevádzkovatelia v priemysle do značnej miery splňajú požiadavky týkajúce sa bezpečnostných správ a interných núdzových plánov. Ako však bolo možné pozorovať už počas predchádzajúcich vykazovaných období, v malom počte členských štátov je naďalej potrebné zvýšiť úsilie v niektorých oblastiach. Týka sa to predovšetkým vypracovávaní a preskúšavania externých núdzových plánov, poskytovania informácií verejnosti a inšpekcií. Uvedené nedostatky môžu zvyšovať riziko, neexistujú však dôkazy, že by to už viedlo k vyššiemu počtu veľkých havárií v týchto členských štátoch.

Napriek nárastu počtu podnikov, na ktoré sa vzťahuje smernica Seveso II, celkový počet veľkých havárií za rok zostáva stabilný (približne 30 za rok) a existujú náznaky, že ich dôsledky sa znižujú.

Zistenia z predchádzajúceho vykazovaného obdobia Komisia zohľadnila pri revízii smernice Seveso II, ktorá viedla k prijatiu smernice Seveso III. Novou smernicou sa posilňuje právo verejnosti na primerané informovanie a určité ustanovenia sa majú uplatňovať aj na podniky nižšej úrovne. Zahŕňa podrobné pravidlá na zabezpečenie primeraných konzultácií s verejnosťou o jednotlivých projektoch a zavádza prísnejšie ustanovenia o inšpekciách. Očakáva sa preto, že dodržiavanie ustanovení smernice Seveso III prispeje k potrebným zlepšeniam, ktoré sa zdôrazňujú v tejto správe.

Komisia bude pozorne monitorovať pokrok v týchto otázkach a naďalej bude členským štátom pomáhať pri ďalšom zlepšovaní ich úrovne plnenia smernice, podľa potreby rôznymi podpornými činnosťami a opatreniami na presadzovanie smernice.

Komisia bude tiež pokračovať v práci na zjednodušení procesu nahlasovania, čím sa zníži administratívna záťaž a zároveň sa zvýši relevantnosť a kvalita údajov získavaných zo správ. Na tento účel sa preskúmajú monitorovacie systémy, a to aj s cieľom vypracovať ukazovatele, ktoré umožnia lepšie monitorovanie vykonávania smernice Seveso III a lepšie hodnotenie jej výsledkov.